

Netwerkdag LEC BrandweerBRZO – 11 maart 2021

'Energietransitie, LBR en tankputbranden'

Veiligheidsaspecten van de energietransitie, de LBR en tankputbranden waren de leidende thema's tijdens de online netwerkdag van het LEC BrandweerBRZO op 11 maart jl. De opkomst was groot, maar programmamanager Erwin de Bruin zei wel de persoonlijke netwerkmomenten in de wandelgangen te missen. Want ook die live interactie tussen experts uit het BrandweerBRZO-domein is wezenlijk voor kennisdeling en versterking van het collectief. Hij hoopt dat de najaarseditie weer zoals vanouds live kan plaatsvinden.

Erwin de Bruin schetst de stand van zaken

Erwin de Bruin schetst bij de start van de netwerkdag de stand van zaken in het domein industriële veiligheid. De naam waaronder ook het LEC in 2022 verder zal gaan, mede omdat de term Brzo als gevolg van de invoering van de Omgevingswet zal gaan verdwijnen. Het betekent onder andere dat de focus van het LEC en zijn onderliggende netwerk zal worden verbreed naar 'risicorelevante' bedrijven die niet onder de huidige Brzo-regelgeving vallen. De recente ervaringen met de enorme schrootbrand in Den Bosch, die dagen duurde en een forse omgevingsimpact had, maakt volgens Erwin duidelijk dat deze bedrijvencategorie dringend meer aandacht nodig heeft van de veiligheidsregio's en het industriële veiligheid-netwerk. Verder kondigt hij aan dat binnen het netwerk wordt gesproken over het opstellen van nieuwe kwalificatieprofielen voor functionarissen in de sector industriële veiligheid en dat het BRZO+ als gezamenlijk platform voor inspectiediensten wordt geformaliseerd, met rechtstreekse financiering door het Rijk.

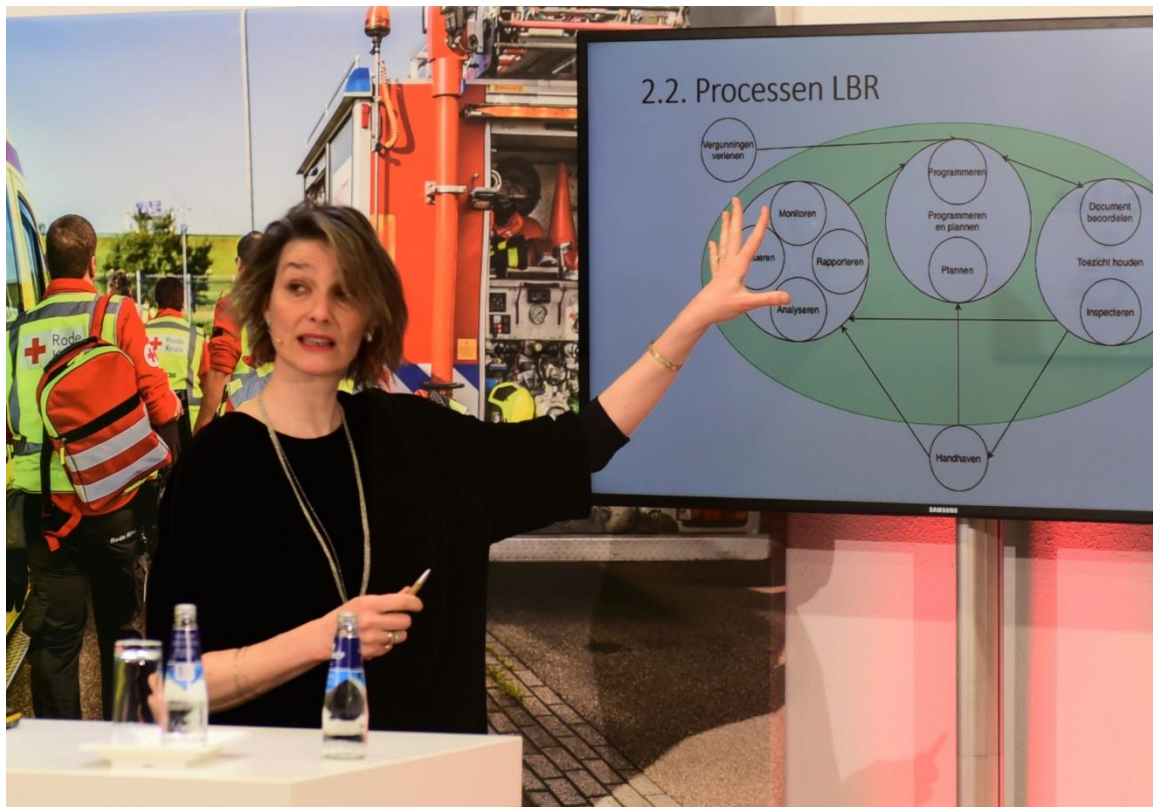
Richtlijnen fysieke inspecties in coronatijd

Erwin staat ook stil bij de vraag hoe het verder moet met de fysieke Brzo-inspecties in coronatijd. Die inspecties draaien inmiddels al een jaar op een laag pitje, met beperkte inspectietijd bij de bedrijven en met compacte teams, om het risico op besmettingen zoveel mogelijk te vermijden. Een van de gevolgen van de restricties is volgens Erwin dat nieuw instromende medewerkers minder mee kunnen op inspectie, terwijl dat voor hen wel essentieel is om goed te worden ingewerkt in hun

vakgebied. Op basis van de RIVM-richtlijnen, is een nieuwe richtlijn voor het verantwoord uitvoeren van bedrijfsinspecties door Brzo-inspectiediensten opgesteld. De richtlijn is tijdens de netwerkdag gepubliceerd. Er gelden geen bijzondere restricties meer voor inspecteurs bij het bezoeken van de bedrijven, behalve het strikt in acht nemen van de RIVM-maatregelen. Wel blijft het advies om alle afstemming zoveel mogelijk digitaal uit te voeren.

BRZO+: LBR en GIR 2.0

Elze de Vries en Edwin Tijdeman van BRZO+ nemen de deelnemers mee in de stand van zaken rond de Landelijke Benadering Risicobedrijven (LBR) en GIR 2.0. Het is volgens Elze de vraag of de geplande start van de LBR in juli haalbaar is, omdat de ICT-omgeving GIR nog wordt ingericht en de opleiding van de inspecteurs is uitgesteld van april tot juni. Aan een draaiboek met verschillende opties voor implementatie wordt gewerkt. En wat kenmerkt de LBR inhoudelijk? Elze licht toe dat de nieuwe methodiek inspecteurs beter 'gidst' in het voorbereiden van inspecties bij bedrijven die specifieke aandacht behoeven. De te volgen stappen zijn schematisch beschreven en inspectieonderwerpen voor een specifiek bedrijf kunnen overzichtelijk worden gerangschikt in een 'inspectiegids'. Die inspectieonderwerpen kunnen worden afgeleid uit een 'basisbibliotheek'. Aan het samenstellen van die basisbibliotheek wordt nog hard gewerkt. In de periode april-juni wordt het werken met inspectiegidsen en de basisbibliotheek door de veiligheidsregio's getest.

Elze de Vries belicht de planning van invoering van de LBR-GIR

Edwin Tijdeman legt uit hoe GIR 2.0 wordt ingericht om de IV-inspecteurs optimaal te ondersteunen bij de voorbereiding en uitvoering van inspecties. Bijvoorbeeld door te werken met registers voor inrichtingen en contactpersonen. Wie benader je voor een inspectie en met welke vragen? Het systeem leidt de inspecteur vervolgens stapsgewijs door het proces. Wat is de grondslag voor de inspectie (regelgeving)? Hoe stel je een inspectieagenda op? Hoe beoordeel je een veiligheidsdocument, zoals het VBS? En hoe schrijf je een inspectierapportage en wat moet erin?

Volgens Edwin bevat de rapportage alleen de afwijkingen en overtredingen waarmee het bedrijf iets moet om de veiligheid te verbeteren.

Tijdens de presentatie worden online door diverse deelnemers vragen gesteld, die door moderatoren worden verzameld en voorgelegd aan de inleiders. Op de vraag waarom in de rapportage alleen overtredingen worden vastgelegd, antwoordt Edwin dat positieve bevindingen wel worden geregistreerd, maar alleen ten behoeve van de betrokken inspectiediensten. Een andere vraag is of qua terminologie en definities in de LBR-GIR al rekening wordt gehouden met de Omgevingswet. Het antwoord is volmondig 'ja', dus aanpassingen aan het nieuwe wettelijk kader zijn na inwerkingtreding van die wet niet meer nodig.

Energietransitie

In het tweede inhoudelijke blok neemt lector energie- en transportveiligheid Nils Rosmuller het gehoor mee in de wereld van de energietransitie. Niet voor het eerst, want oprukkende duurzame energiebronnen in de Brzo-industrie hebben al enkele jaren de aandacht van het netwerk. Een rol die versterkt moet worden, bepleit Nils, omdat alternatieve vormen van energieopwekking en – opslag veiligheidsuitdagingen opleveren, zowel in de industriële- als de stedelijke omgeving. Die veiligheidsvraagstukken worden volgens hem nog onvoldoende onderkend. Waarvan akte in een rondje langs de programma's van de politieke partijen inzake de energie- en klimaatambities: bij de meeste partijen is duurzaamheid een essentieel programmapunt, maar geen enkele partij rept over het waarborgen van de veiligheid.

Nils Rosmuller legt vijf strategische keuzes voor die mede het risicoprofiel van de energietransitie bepalen. Waarmee is de veiligheid in de samenleving het meest gediend? Met geleidelijke transitie of een abrupte overgang op alternatieve energievormen? Met de keuze voor één specifieke energiebron of een mix van bronnen? Met nationale regie of een bottom-up benadering waarbij de markt de energietransitie 'stuurt'? Met solide wet- en regelgeving of met zo min mogelijk belemmeringen voor nieuwe energiesystemen? En met geografische clustering van energieproductiebedrijven of zoveel mogelijk spreiding? Elke keuze heeft gevolgen voor de omgevingsveiligheid.

Nils Rosmuller: "Het speelveld van de energiemarkt verandert ingrijpend."

Het punt dat Nils maakt is dat het speelveld van de energiemarkt nu al verandert en de komende jaren nog ingrijpender gaat veranderen. Alle signalen wijzen op een omslag van centraal geleide energieproductie naar een fijnmazig netwerk van kleinschalige opwekking en opslag. Daarmee worden risico's met een industrieel karakter (energieopslagsystemen op basis van lithium-ion, waterstof) geïntroduceerd in de woonomgeving. De partijen die aan zet zijn, energieproducenten en netwerkbedrijven, zijn echter niet Brzo-plichtig. Zij kunnen dus goede risicoadvisering van de veiligheidsregio's gebruiken. Dát is de rol die het domein industriële veiligheid van de veiligheidsregio's heeft te spelen. Ook dagvoorzitter Erwin de Bruin sluit zich daarbij aan met de woorden: "We moeten onszelf als IV-gemeenschap de komende jaren opnieuw gaan uitvinden en positie kiezen in hoe we als veiligheidsspecialisten omgaan met het veranderende speelveld van de energiemarkt."

Tankputbrandbestrijding

Een plenaire inleiding door Johan Braker (Veiligheidsregio Groningen) en Arie van den Berg (Veiligheidsregio Rotterdam-Rijnmond) en vier workshops vormen de ingrediënten van het middagprogramma, gewijd aan tankputbrandbestrijding in het kader van de PGS 29. De inleiding en de workshopcasus maken duidelijk dat een tankputbrand een ingewikkeld scenariotype is, waarbij diverse dilemma's spelen. Johan Braker begint met het duiden van de reikwijdte van de PGS 29. Wat valt er wel onder en wat niet? Samenvattend: de PGS heeft betrekking op bovengrondse tanks op een fundering met een inhoud van meer dan 150 kubieke meter. Ook procestanks waarin lichte bewerkingen, zoals mengen en roeren, plaatsvinden, vallen onder de PGS. Maar op tanks waarin chemische reacties plaatsvinden en tanks voor tot vloeistof verdicht gas, is de PGS 29 niet toegespitst. In de PGS 29 wordt ook rekening gehouden met omgevingseffecten.

Johan Braker duidt de reikwijdte van de PGS 29.

In de PGS 29 zijn aanpassingen verwerkt op basis van lessen uit de verwoestende brand in de Buncefield tankterminal in 2005. Waaronder eisen voor de onafhankelijkheid van de overvulbeveiliging van opslagtanks en het periodiek testen daarvan. Overvulling van een opslagtank en het wegstromen van grote hoeveelheden benzine in de tankput was in 2005 de inleiding op het Engelse inferno. Voorts gaat het bij de PGS 29 over effectieve blussing van een tankputbrand en koeling van tanks buiten de tankput. Johan en Arie leggen uit wat daarbij komt kijken en welke vragen en dilemma's spelen. Is tankputbrandbestrijding alleen met stationaire installaties mogelijk, of kan het ook mobiel? Mobiel kan, blijkt uit de presentatie. Zo werkt de Gezamenlijke Brandweer Rotterdam, verantwoordelijk voor de industriële brandweezorg in 18 inrichtingen met gezamenlijk 150 tankputten, aan een nieuw mobiel inzetconcept op basis van onbemande bluseenheden (blusrobots). Voorwaarde voor mobiele tankputbrandbestrijding is dat het hydrantennet op het terrein voldoende water levert, minimaal 240 maar bij voorkeur 480 kuub per uur. En ook dat er voldoende schuimvormend middel op voorraad is. Daarvoor moet een logistiek plan worden opgesteld.

Bij mobiele bestrijding zijn wezenlijke aandachtspunten: kunnen brandweervoertuigen en brandweerlieden de tankput voldoende naderen om effectief te kunnen blussen? De modellen waarmee de hittecontouren worden berekend zeggen van niet, maar de [ervaringen](#) van de brand in de ITC tankterminal op Deer Park bij Houston in maart 2019 laten iets anders zien. Voertuigen en personeel bleken op 20 meter afstand van de tankputdijk te kunnen opereren. Kanttekening is volgens Arie van den Berg dat hier in feite geen sprake was van een volledige tankputbrand, maar van een 'spill fire' van een laag brandstof op anderhalve meter water. Dat kan tot minder hoge temperaturen hebben geleid. Hoe dan ook leveren de lessen van Deer Park nog discussie op in relatie tot de implementatie van de PGS 29 op Nederlandse tankterminals.

Arie van den Berg bespreekt hoe hittecontouren de brandweerinzet beïnvloeden.

In vier workshops wordt in online groepen een casus uitgewerkt rond de fictieve adviesvraag voor een tankput van 5000 vierkante meter met daarin acht tanks met elk 2,4 miljoen liter inhoud. Wat adviseer je als specialist industriële veiligheid op basis van de PGS 29? Heel wat zaken om rekening

mee te houden, bleek bij de uitwerking van de casus. De vraag of de tankput, met een putwand van anderhalve meter hoogte, in staat is de inhoud van een van de tanks te herbergen, wordt complex als bij die berekening ook de verbruikte hoeveelheid water/schuim wordt opgeteld. Verder wordt in de workshops duidelijk dat tankputbrandbestrijding maatwerk is, waarbij de PGS 29 een waardevol instrument is om maatregelen af te wegen naar hun doelmatigheid en effect.

Afscheid van een grote regelaar

Bij de afsluiting van de netwerkdag door Erwin de Bruin, was er ook een afscheid. Mieke van Alphen, de grote regelaar achter de schermen en het 'geheugen' van de BrandweerBRZO-gemeenschap, gaat met pensioen. Het was voor haar dan ook de laatste netwerkdag. Erwin verzekert dat haar organisatietalenten zullen worden gemist en dankt haar voor de jarenlange inzet en al het verzette werk voor het BrandweerBRZO-netwerk.